

44. Si in æquatione pro Superficie duæ variabiles y & z CAP II.
 ubique eundem dimensionum numerum constituant, tum omnes sectiones ad Axem AP normales erunt figuræ rectilineæ. Posito enim pro x valore quoconque constante, prodibit æquatio inter y & z homogenea, quæ unam pluresve Lineas rectas indicat. Cum igitur numerus dimensionum, qui a binis y & z constituitur, ubique sit idem, vel par erit vel impar; & hanc ob rem, ut supra §. 20. ostensum est, hujusmodi Corpora binas habebunt partes inter se æquales. Scilicet portiones in regionibus prima & quinta inter se erunt similes, tum vero etiam in regione secunda & tertia, & ita de ceteris, ut Tabella loco citato indicat.

45. Jam plures hic contemplati sumus Corporum species, TAB. in quibus dantur infinitæ sectiones rectilineæ; veluti hanc ultimæ pertractatam, & cylindricas atque conicas. Hæ vero Fig. 127. ita sunt comparatae ut sectiones per Axem AP factæ sint rectilineæ; hoc autem genus latius patet. Sit enim $AKMP$, sectio Corporis per Axem AP facta, ad angulum $MPV = \phi$; positis $AP = x$, $PQ = y$, & $QM = z$, erit $\frac{z}{y}$ Tangens anguli ϕ ; & recta $PM = \frac{z}{\sin. \phi}$. Quod si jam Linea

KM sit recta, debebit esse $\frac{z}{\sin. \phi} = \alpha x + \beta$; ubi α & β

runt constantes ab angulo ϕ pendentes: ideoque erunt Functiones nullius dimensionis ipsarum y & z . Sint R & S hujusmodi Functiones: eritque $x = Rz + S$; seu $x = Ry + S$. Vel, denotante T Functionem unius dimensionis, & S nullius dimensionis ipsarum y & z , omnia hujusmodi Corpora continebuntur in hac æquatione generali $x = T + S$.

46. Quæcunque autem fuerit proposita Superficies, cujus natura per æquationem inter tres variabiles x , y , & z definiatur, facile erit ejus sectionem quamvis secundum Axem AP factam determinare. Sit enim angulus VPM , quo ista

APPEND. sectio $AKMP$ ad planum $ACVP$ inclinatur, $=\phi$; & ponatur recta $PM = v$, quæ erit Applicata sectionis quæstæ; quo facto habebitur $QM = z = v \sin. \phi$, & $PQ = y = v \cos. \phi$. Quod si ergo in æquatione pro Superficie loco variabilium y & z isti valores $v \cos. \phi$ & $v \sin. \phi$ substituantur, orietur æquatio inter duas variabiles x & v , qua natura sectionis $AKMP$

TAB. exprimetur. Simili vero modo omnes quoque sectiones, quæ sunt secundum alterutrum binorum reliquorum Axium principaliū AQ vel AR , invenientur. Tres enim isti Axes AP , AQ & AR , a quibus tres variabiles x , y & z pendent, ita inter se sunt permutabiles, ut perpetuo, quicquid de eorum uno docetur, ad binos reliquos transferatur.

47. Samo ergo plano APQ pro norma, ad quod omnes sectiones Superficiei referantur; sectio quæcunque plano facta vel erit parallela huic plano, vel ad id erit inclinata; hocque casu planum sectionis continuatum alicubi intersecabit planum APQ , atque intersectio istorum planorum erit Linea recta. Priori quidem casu, quo planum sectionis parallelum est plano APQ , natura sectionis innotebet tribuendo quantitatii z valorem constantem. Posteriori vero casu, quo planum sectionis ad planum APQ inclinatur, naturam sectionis adhuc tantum definire licet, si vel recta AP vel recta AQ fuerit intersectio plani secantis cum plano APQ . Ad omnes ergo omnino sectiones eruendas superest, ut quascunque alias binorum illorum planorum intersectiones contemplemur.

TAB.
XXXIII.
Fig. 128. Sit recta ES , Axi AP parallela, intersectio plani secantis cum plano APQ : angulusque inclinationis QSM , quo planum secans ESM ad planum APQ inclinatur, ponatur $=\phi$, & distantia AE vocetur $=f$. Cum jam sit $AP = x$, $PQ = y$ & $QM = z$; erit $ES = x$, & $QS = y + f$. Quod si ergo sectio ad rectam ES tanquam Axem referatur, erit Abscissa $ES = x$, Applicata vero SM ponatur $=v$; unde, ob angulum $QSM = \phi$, obtinebitur $QM = z = v \sin. \phi$, & $SQ = y + f = v \cos. \phi$, hincque $y = v \cos. \phi - f$. Quare, si in æquatione pro Superficie inter

inter x , y , & z , substituatur $y = v \cdot \cos \phi - f$ & $z = v \cdot \sin \phi$, CAP. II.
orietur æquatio inter Coordinatas x & v sectionis ESM quæsitæ. Si intersectio ES esset normalis ad Axem AP ; tum, quia foret parallela alteri Axi principali in plano APQ existenti, permutandis variabilibus x & y , sectio eodem modo invenietur.

49. Habeat jam intersectio ES in plano APQ positio- TAB.
nem quacunque; cui recta AE , ad Axem AP normalis, XXXIII.
occurrat in puncto E . Tum ducatur ETX Axi AP paral. Fig. 129.
læla, & ponatur $AE = f$, & angulus $TES = \theta$. Sumtis
porro tribus variabilibus $AP = x$, $PQ = y$ & $QM = z$;
ex Q ad ES ducatur normalis QS , & jungatur, recta MS ,
erit angulus QSM inclinatio plani secantis ad planum APQ ,
qui ponatur $= \phi$. Deinde vero sint sectionis quæsitæ Coor-
dinatæ $ES = t$ & $SM = v$. Ex S ad EX & QP produ-
ctam ducantur perpendiculara ST & SV ; eritque $QM = z =$
 $v \cdot \sin \phi$; $QS = v \cdot \cos \phi$; $SV = v \cdot \cos \phi \cdot \sin \theta$, & $QV =$
 $v \cdot \cos \phi \cdot \cos \theta$. Postea vero, erit $ST = VX = t \cdot \sin \theta$, &
 $ET = t \cdot \cos \theta$. Ex his colligitur tandem $AP = x = t \cdot \cos \theta +$
 $v \cdot \cos \phi \cdot \sin \theta$, & $PQ = y = v \cdot \cos \phi \cdot \cos \theta - t \cdot \sin \theta - f$;
qui valores, si loco x , y & z substituantur, dabunt æquationem
pro sectione quæsita.

50. Data ergo æquatione pro Solido quocunque, ex ea facile elici potest æquatio pro Sectione ejus quacunque plana. Ac primo quidem perspicuum est, si æquatio pro Solido inter tres Coordinatas x , y & z , fuerit algebraica, tum quoque omnes ejus sectiones fore Curvas algebraicas. Deinde vero, cum æquatio inter Coordinatas sectionis t & v oriatur, ponendo in æquatione pro Solido $z = v \cdot \sin \phi$, $x = t \cdot \cos \theta + v \cdot \cos \phi \cdot \sin \theta$, & $y = v \cdot \cos \phi \cdot \cos \theta - t \cdot \sin \theta - f$, manifestum est in æquatione pro quavis sectione Coordinatas t & v plures dimensiones obtinere non posse, quam in æquatione pro Solido tres Coordinatae x , y & z constituant. Fieri tamen quandoque potest ut æquatio pro sectione ad ordinem

X x 2 inferiorem

APPEND. inferiorem referatur; supremis scilicet membris, post substitutionem, se se tollentibus.

51. Si igitur in æquatione pro Superficie tres variables x , y & z unicas tantum constituant dimensionem, ita ut æquatio sit hujusmodi $\alpha x + \beta y + \gamma z = a$; tum omnes hujus Superficiei sectiones erunt Lineæ rectæ. Erit autem hoc casu Superficies plana; uti, cum attendenti facile patebit, tum infra clarius ostendetur: atqui ex Elementis notum est sectionem duorum planorum Lineam rectam esse oportere. Simili modo hinc intelligitur omnium Solidorum, quorum natura hac generali æquatione contineatur

$$\alpha x^2 + \beta y^2 + \gamma z^2 + \delta xy + \epsilon xz + \zeta yz + ax + by + cz + ee = 0;$$

singulas sectiones, nisi sint Lineæ rectæ, Lineas secundi ordinis esse debere, neque ullam dari sectionem, cuius natura per æquationem secundi gradus exprimi nequeat.

C A P U T III.

De sectionibus Cylindri, Coni & Globi.

52. **Q**uoniam hæc Corpora in Elementis Stereometriæ considerari solent, eorum sectiones hic antea investigari conveniet, quam ad Solida alia minus nota progressum. Primum igitur, Cylindrorum duæ occurruunt species in Elementis, *rectorum* scilicet ac *scalenorum*. Cylindrus *rectus* vocatur, cuius omnes sectiones ad Axem normales sint Circuli inter se æquales, atque Centra in eadem Linea recta disposita habentes. Cylindrus autem *scalenus* sectiones ad Axem, non normales sed sub dato angulo inclinatas, habet circulares; quæ affectio commodius ita exprimetur, ut dicamus Cylindrum obliquum seu scalenum esse cuius omnes sectiones

ad

ad Axem normales sint Ellipses æquales, quarum Centra in CAP. III.
eadem Linea recta, quæ Axis Cylindri vocatur, sint posita.

53. Sit igitur Cylindrus, sive rectus sive scalenus, cujus Axis *CD* perpendiculariter insitstat piano tabulæ; sitque ejus Basis *AEBF*, seu sectio a piano tabulæ formata, vel Circulus vel Ellipsis. Assumam vero hanc Basin esse Ellipſin quamcunque, Centrum in *C* & Axes conjugatos *AB* & *EF* habentem; quoniam, quæ de Cylindro scaleno tradentur, facillime ad rectum accommodabuntur. Ponatur ergo alter semiaxis $AC = BC = a$, alter vero $CE = CF = c$; positis nunc tribus Coordinatis $CP = x$, $PQ = y$ & $QM = z$; erit, ex natura Ellipsis, $aacc = aayy + cxxx$; quæ eadem æquatio exprimet naturam Cylindri, cum tertia variabilis z , ob omnes sectiones piano *CPQ* parallelas inter se æquales, in æquationem non ingrediatur.

54. Hujus ergo Cylindri omnes sectiones Basí parallelæ eidem erunt similes & æquales. Scilicet Circuli in Cylindro recto & Ellipses in scaleno. Tum vero sectiones, quæ fiunt secundum plana ad *APQ* normalia, erunt Lineæ rectæ, binæ inter se parallelæ, quæ, ubi Cylindrus tangetur a piano, in unum coalescent; atque adeo imaginariae evadunt, si planum Cylindro prorsus non occurrat. Hoc ipsum ex æquatione sponte sequitur; si enim vel x vel y , vel $x \pm ay$ ponatur constans ad denotandam intersectionem plani secantis & Basis, tum æquatio duas habebit radices simplices. Sicque determinavimus jam sectiones omnes, quæ fiunt per plana, uni trium planorum principalium parallela.

55. Ad naturam reliquarum sectionum indagandam, ponamus planum secans cum piano Basis intersectionem constituere rectam Lineam *GT*, quæ primo sit parallela alteri Axi conjugato *EF*, seu ad alterum *AB* productum in *G* normalis. Hoc posito, sit distantia $CG = f$, & inclinatio plani secantis *GTM* ad Basim mensuretur angulo $= \phi$. Occurrat planum secans *GTM* Axi Cylindri in *D*; &, ducta recta *DG*, erit